

c – Podtrženo J. K. Matejovem.

1 – Není jasné, kdy Masaryk Kozu přijal a kde.

2 – Poté, co Jur Kozá-Matejov začal v roce 1925 vydávat deník Slovenský národ a kritizovat politiku Andreje Hlinky a poměry v HSLŠ, byla proti němu na stránkách Slováka zahájena ostrá kampaň.

T. G. Masaryk J. K. Matejovovi^a
Praha, 19. února 1926

/149

V Praze dne 19. února 1926.

Pane redaktore,

děkuju Vám za Váš novoroční dopis.¹ Churavost tuto odpověď poněkud zdržela.

Přednesl jste mně v důvěře své krédo, dovolíte tedy, abych k němu přičinil několik poznámek.

Důvěru za důvěru. Vidím z listu a článku,² jak věrně jste oddán své víře a církvi, třebaže chcete dělat rozdíl mezi ideou a lidmi. Vidíte, a právem, dílo Boží ve vzniku, vývoji a trvání katolicismu. Ale kladu si otázku: není pravoslavlí a jeho církev také dílem Božím? A pokud se nás Čechů a Slováků týká: co znamená ten náš církevní a náboženský dualismus, co pro národ celý je Hus a reformace, co pro Vás Slováky je dualismus katolicismu a luteránství? Ze svého stanoviska přinejmenším musíte říci, že Bůh trvání těchto církví a náboženství dopustil. Nechci teď vyšetřovat, není-li v nich také pozitivní idea a hodnota vedle ideje a hodnoty katolicismu.

Dělaje rozdíl mezi ideou a lidmi, připustíte, že katolicismus rakouský a uherský byl hodně nedokonalý. Několikrát jsem už upozornil, jak katolíci v Německu ve svých hlavních orgánech odsuzovali katolicismus rakouský a přímo jej nazvali bahnem. Jistě hierarchie rakouská a uherská sloužila korupční dynastii nekriticky. Ta hierarchie a tím do značné míry i kněžstvo, zejména u Vás na Slovensku, pomáhala při odnárodňování a vůbec zatemňovala svou politikou své poslání náboženské. Pro nás je teď otázka, pokud církev se převratem již odrakouštila.

Dále jsem také již upozornil na vážný fakt, že katolická církev na rozdíl od rakousko-uherské v Americe, Anglii, Německu a také ve Francii je mravně i nábožensky vyšší; patrně tím, že v zemích protestantských – ve Francii protirevoluční filozofii – je na strážní a tím živější a dokonalejší. Také ve středověku vylučně panství církve vedlo k jejímu úpadku a k reformaci. Posuzuje takto hodnotu církve a církví vůbec, byl jsem a jsem pro rozluku církve a státu. Jsem pro tuto rozluku v zájmu náboženství, aby náboženství nebylo drženo politicky, nýbrž aby bylo čistě duchovní silou.

Citujete pěkný nápis z poutevny v Hronském Sv. Kříží: mohl bych toho nápisu užít jako definice té rozluky, jak si ji představuju.

Přeje Vám všecko dobré

T. G. Masaryk v. r.

DOPIS

AÚTGM, f. T. G. Masaryk, sign. Kor-II-57. Opis, strojopis.
AKPR, f. KPR, protokol T, sign. T 186/25, k. 95. Opis, strojopis.

a – Adresováno: Pan Jur Koza Matejov, redaktor Slov. Národa, Bratislava, Groesslingova 63.

1 – Viz zde dok. č. 148.

2 – Článek nemáme k dispozici.

Žilinský evangelický a církevní sbor T. G. Masarykovi
Žilina, 10. března 1926

/150

Pán Prezident!

Dovolujeme si dať výraz hlbkej vďake nášho žilinského evanjelického a[ugsburského] v[yznania] cirkevného zboru za láskavosť, ktorú ste ráčili prejaviti' nášmu zboru poukážúc K 5000 na podporenie jeho stavebného fondu.

Náš zbor, ako dosiaľ, i na budúce sa vždy bude usilovať, aby svojou prácou účinkoval v smere nábožensko-duchovnej a mravnej výchovy a pravého pokroku, čím iste prispeje na posilnenie národnej a štátnej vernosti svojich údov.

Sme,

Pán Prezident,

v mene žilinského evanj[elického] a[ugsburského] v[yznania] cirkevného zboru

s výrazom hlbokého holdu
v Žiline, dňa 10. marca 1926.

Andrej Pacher
dozorca

Fedor Ruppeldt
ev[anjelický] farár

DOPIS

AKPR, f. KPR, protokol T, sign. T 1409/21, k. 60. Originál, rukopis.